

Styrelsen for Videregående Uddannelser og Uddannelsesstøtte
Bredgade 43
1260 København K
Att: Alberte Glob Nielsen

Fremsendt pr. e-mail til algn@vus.dk

AC's høringsvar vedr. evalueringen af den bibliometriske forskningsindikator

Den 29. juni 2012
Dok.nr.
ks/ka

Evalueringen i sammenhæng

AC vil gerne indledningsvis henvise til, at parterne bag aftalen om basismidler efter resultat fra 2009 har aftalt en evaluering af den samlede model til fordeling af basismidler og ikke kun af den bibliometriske forskningsindikator (BFI). Det er således vigtigt, at evalueringen og vurderingen af BFI ses i sammenhæng med vurderingen af den samlede model til fordeling af basismidler efter resultat og virkningen af den.

AKADEMIKERNES
CENTRALORGANISATION

THE DANISH CONFEDERATION
OF PROFESSIONAL ASSOCIATIONS

AC vil i særdeleshed gerne påpege behovet for at analysere og drøfte balancen mellem indikatorerne, herunder BFI, og den betydning som BFI har fået for fordelingen af forskningsmidler. Den foreliggende evaluering giver ikke noget præcist billede af, hvordan BFI har ændret fordelingen af basismidler, og AC har en forventning om, at data om og vurderinger heraf vil indgå i en kommende samlet evaluering.

Postboks 2192
Nørre Voldgade 29
DK - 1017
København K.

T +45 3369 4040
F +45 3393 8540

E ac@ac.dk
W www.ac.dk

AC ser således frem til en evaluering af, hvordan brugen af BFI har påvirket fordelingen af basismidler mellem de videnskabelige hovedområder - både den centrale fordeling og den interne fordeling på de universiteter, hvor data fra BFI anvendes til fordeling af midler internt. AC finder dette spørgsmål centralt, fordi der kan være grund til at antage, at hovedområdernes forskellige forskningsmetoder og publiceringstraditioner vil være en betydningsfuld faktor, hvis BIF kommer til at spille en større rolle i fordelingen af basismidlerne fremover.

Evalueringens metode og proces

AC har noteret sig, at høringen om evalueringen af BFI nu i anden omgang er blevet sendt i åben høring med en forlænget ansøgningsfrist.

AC finder det positivt, at forskerne i de 67 faggrupper, som er tilknyttet BFI, nu i denne anden høringsrunde kan kommentere evalueringens resultater. Dermed får vi mulighed for at få en mere nuanceret tilbagemelding fra forskersamfundet end den, som evalueringen i sig selv giver. Samtidig giver det en bredere kreds af interessenter, herunder AC, mulighed for at kommentere evalueringens form og resultater.

Men AC finder det tvivlsomt, om den udvidede høringsmulighed på tilfredsstillende vis kan råde bod på, at forskerne ikke har været direkte involveret i evalueringen. AC finder det meget kritisabelt, at man har valgt kun at inddrage universiteternes ledelser og ikke de aktive forskere. Det skaber stor usikkerhed om evalueringens resultater, at de forskere, som arbejder med publiceringen i det daglige og som dermed er de direkte brugere af BFI, ikke er blevet hørt direkte.

Set fra AC forekommer det direkte kompromitterende for evalueringens resultater, når man i stedet beder dekaner samt andre ledere og administratorer på universiteterne om at udtale sig om forskernes holdninger og vurderinger. Dermed står vi nu ikke blot med en manglende viden om, hvad forskerne mener - vi risikerer at have fået en skævvredet eller direkte forkert viden herom.

På grund af den anvendte metode er det ikke muligt at vurdere gyldigheden af udsagn såsom "Mens forskerne møtte BFI med til dels betydelig modstand og skepsis i starten, er opfatningerne nå mer blandet eller positive." (s. 29). Når evalueringens resultater skal vurderes samlet, bør det således medtænkes, om de dele af rapporten, der omhandler forskernes holdninger, overhovedet giver et retvisende billede.

Bemærkninger til evalueringens resultater

AC er meget enig i vurderingen af, at det i realiteten er for tidligt at evaluere, hvilke ændringer anvendelsen af BIF har givet anledning til. Det gælder ikke mindst spørgsmålet om, hvorvidt BIF har haft positive såvel som negative incitamentsvirkninger. Med den tidshorisont, der er i forskningen fra initiativ til publicering, er det ganske enkelt for tidligt at vurdere ret meget i en dansk sammenhæng.

Det er i den sammenhæng vigtigt at understrege, at BFI ikke i sig selv er et kvalitetsmål for forskningen, og denne evaluering rejser da heller ikke det centrale spørgsmål om, hvorvidt BIF på sigt vil bidrage til at give bedre kvalitet i forskningen - eller om den blot bidrager til øget synlighed og kvantificerbarhed af forskningsproduktionen.

BFI som ledelsesinformation og fordelingsgrundlag

Evalueringen viser, at universitetsledelserne generelt set er principielt positive over for BFI og gerne ser den videreført, bl.a. fordi de ønsker, at basismidlerne også skal fordeles efter en forskningsindikator, og fordi en sådan indikator potentielt kan give et bedre overblik over forskningsaktiviteterne.

Men det er værd at bemærke formuleringen om, at "universiteterne (er) enige om, at myndighetene i *et begrenset omfang* bør fortsætte med resultatmåling av forskning i forbindelse med fordeling af basismidler på *institusjonsnivå*. Derimot er det ulike og til dels meget kritiske oppfatninger av hvor godt BFI fungerer til dette formålet (...)" (s. 30).

Samtidig viser evalueringen også, at man i mange fagmiljøer foretrækker andre fx citationsbaserede, indikatorer, som gør det muligt for miljøerne at sammenligne sig med de bedste internationale fagmiljøer.

Således viser evalueringsrapporten efter AC's vurdering, at der fra universitetsledelsernes side mere er tale om en passiv opbakning end aktiv støtte til BFI. Universiteterne foretrækker BFI i mangel af bedre alternativer, fordi den har vist sig at give nyttig ledelsesinformation og gøre det muligt at sammenligne publiceringsadfærden på tværs af universiteter.

AC lægger stor vægt på, at det fortsat er fagmiljøernes egne vurdering af, hvem det er relevant at måle sig med, der slår igennem lokalt på universiteterne. Der er et stort behov for, at de forskellige fagmiljøers egne forsknings- og publikationstraditioner fortsat respekteres, også når forskningens resultater skal vurderes. Publiceringen er en integreret del af forskningsprocessen og må for forskeren være omfattet af samme frihedsgrader som selve forskningen.

AC finder det også problematisk, når flere universiteter anvender BFI som grundlag for den interne fordeling af forskningsmidler. Det vil være bekymrende, hvis BFI mere generelt kommer til at være bestemmende for fordelingen af forskningsbevillinger mellem fakulteter og institutter. En sådan udvikling risikerer at "straffe" forskningsområder uden en stærk tradition for kvantitativ måling af forskningens omfang og resultater og at hæmme innovation og nytænkning i forskningsmiljøerne.

BFI og publiceringsadfærden

Evalueringen konkluderer, at BFI generelt set ikke har påvirket publiceringsmønstret i nogen væsentlig grad – først og fremmest fordi publiceringsadfærd altovervejende følger de gældende videnskabelige standarder inden for de enkelte fagområder.

AC finder det i denne sammenhæng vigtigt at påpege, at når det vurderes, at BFI ikke har påvirket publiceringsadfærden i forskningsmiljøerne i væsentlig grad, så kan det netop være svært at sige, om det skyldes, at den nye incitamentsstruktur endnu ikke er slået igennem – eller om BFI faktisk ikke påvirker adfærden.

De fleste af de publikationer, som indgår i analysen er blevet planlagt og skrevet længe før det nye system er etableret og implementeret. Dermed er det stadig uklart, hvor anvendelig BFI er, og hvor stor en betydning den vil få for publiceringsadfærden i forskningsmiljøerne fremover.

Ifølge evalueringsrapporten og universitetsledelserne har der været størst interesse for og diskussion om BFI inden for humaniora og samfundsfag, som ikke i forvejen har haft andre fælles publiceringsindikatorer. Fra AC's bagland er der dog fortsat en del kritiske røster også fra humaniora og samfundsvidenskab, hvor der bl.a. peges på, at man på disse hovedområder har en stærkere "oversættelsesproblematik" end de øvrige videnskabelige hovedområder.

På humaniora og samfundsfag er der oftere et behov for at udtrykke sig og formidle forskningen på modersmålet, og da der er store omkostninger ved at oversætte til og formidle på engelsk, risikerer man at forvride konkurrencen mellem forskerne. Forskningsmiljøer, der har været gode til debat internt i Danmark straffes dermed for den tætte kollegiale dialog, fordi de publicerer på dansk og inden for mere snævre områder.

Der gøres også opmærksom på, at den incitamentsstruktur, som BFI skaber, forvaltes meget forskelligt på de forskellige universiteter og fakulteter, og at det skabe ulige vilkår for forskerne.

Forskere i AC's bagland peger desuden på spørgsmålet om, hvordan incitamenterne omkring publicering i BFI forventes at spille sammen med incitamenterne knyttet til Open Access-tankegangen. Noget tyder på, at de seneste udspil om Open Access, bl.a. fra formændene for forskningsrådene, kan komme til at få større betydning for forskernes overvejelser og adfærd knyttet til publicering end BFI har haft hidtil.

Perspektiver på en eventuel revision af modellen

Det er værd at overveje en udvidelse af antallet af faggrupper. Selv om 67 faggrupper umiddelbart forekommer at være et stort antal, så giver faggruppernes afgrænsning fortsat anledning til megen kritik, fordi det er svært at indpasse de hundredvis af eksisterende videnskabelige specialer med forskellig publikationsprofil og publikationsadfærd.

Mange faggrupper, der dækker vidt forskellige forskningsfelter, har det problem, at 20%-reglen om, hvad der hører til "det bedste" ekskluderer en række videnskabelige specialers tidsskrifter fra højniveaustatus. Det sker selv om de både har et højt niveau, anses for førende på feltet blandt feltets egne forskere og udgør den vigtigste publiceringskanal for det pågældende speciale. Det sker alene fordi de udgrænses af andre højniveau tidsskrifter fra andre videnskabelige specialer i faggruppen. En løsning kunne her være at øge antallet af faggrupper, selvom også dette vil være forbundet med problemer.

Derudover bør det overvejes, om BFI ikke i højere grad kan have differentierede indikatorer på de forskellige videnskabelige hovedområder, således at man eksempelvis lader de naturvidenskabelige felter anvende citationsdata, således som det er en del af deres forskningskultur.

Endelig bør den arbejdes mere med åbenhed omkring indrapporteringerne – også for at undgå fejl og "oversalg" af konkrete publikationer. Det bør således være muligt for hver enkelt forsker at se, hvad der er blevet indrapporteret, for at opnå sammenlignelighed og forebygge fejl.

Med venlig hilsen

Karen Skytte
D: 22495865
E: ks@ac.dk